

การประเมินโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
บริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา จังหวัดปราจีนบุรี

นายผาสุข อุกัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-576-484-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN EVALUATION OF SCHOOL LUNCH PROGRAMME
OF PRIMARY SCHOOLS AT THE THAI - CAMBODIAN
BORDER, CHANGWAT PRACHINBURI

MR. PHASOOK UDAI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for The Degree of Master of Education
Department of Educational Administration

Graduate School
Chulalongkorn University

ISBN 974-578-484-2

นายผาสุข อุทัย : การประเมินโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดปราจีนบุรี (AN EVALUATION OF SCHOOL
LUNCH PROGRAMME OF PRIMARY SCHOOLS AT THE THAI-CAMBODIAN
BORDER, CHANGWAT PRACHIN BURI) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สนานจิตร
สุคนธ์ทรัพย์, 135 หน้า. ISBN 974-578-484-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถม
ศึกษาบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ผู้วิจัยใช้วิธีการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียนและสัมภาษณ์
ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน กรรมการศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน
และสอบถามนักเรียนรวม 312 คน และสังเกตกิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการจัดกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนส่วนใหญ่มี

คณะกรรมการโครงการ มีการประชุมคณะครูเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวัน 1 - 5 ครั้งต่อปี
แหล่งความรู้เกี่ยวกับวิธีการและหลักการจัดอาหารกลางวัน ครูผู้รับผิดชอบโครงการศึกษาจาก
คู่มือชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง และมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการแก่ชุมชนและหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง แหล่งวัตถุดิบในการประกอบอาหารส่วนใหญ่ใช้ผลผลิตของโรงเรียนและชุมชน งานเกษตร
ของโรงเรียนที่จัดทำได้แก่ พืชผักสวนครัว ซึ่งสามารถนำมาใช้ประกอบอาหารมีเพียงพอบางฤดูกาล
ระบบการเงินของโรงเรียนมีการวางแผนการใช้เงิน ในการประกอบอาหารโรงเรียนส่วนใหญ่
มีรูปแบบการจัดอาหารเพิ่มเติมโดยจัดทำทุกวัน

2. ผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนส่วนใหญ่ นักเรียนสามารถ
ฝึกปฏิบัติจริงได้อย่างสม่ำเสมอ สามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวันได้
ครบ 7 ขั้นตอน ภาวะโภชนาการของนักเรียนดีขึ้นหลังจากดำเนินงานโครงการอาหาร
กลางวัน นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าและถูกหลักโภชนาการ มีลักษณะนิสัยดี
เช่น มารยาทในการรับประทานอาหาร ความสะอาด การทำงานเป็นกลุ่ม ความรับผิดชอบ
ความเอื้อเฟื้อ พหุกิจกรรมในการรับประทานอาหารของนักเรียน รู้จักแบ่งปันอาหารซึ่งกันและกัน
โรงเรียนมีการให้ความรู้ด้านโภชนาการศึกษากับชุมชนโดยตรง

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

PHASOOK UDAI : AN EVALUATION OF SCHOOL LUNCH PROGRAMME
OF PRIMARY SCHOOLS AT THE THAI-CAMBODIAN BORDER, CHANGWAT
PRACHIN BURI. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. DR.SNANCHIT
SUKONTASAP, 135 PP. ISBN 974-578-484-2

The purpose of this study was to evaluate the school lunch programme of primary schools at the Thai-Cambodian border, Changwat Prachin Buri. The researcher conducted school survey, interviewed school administrators, teachers responsible for school lunch programme, school education committees, parents and sent questionnaire to students, totalling 312. School lunch activities were also observed.

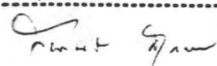
The findings were as follows :

1. To organize the school lunch programme, most schools had school lunch committees. The committee had 1 - 5 meetings each year. The teachers who were responsible for the programme studied programme concepts and procedures from self-learning package. Most schools publicized the programme to community and agencies concerned. Most of the raw materials used in cooking were from school' agricultural products and from communities. However, school products were not adequate at all seasons. Most schools provided supplementary dish and serviced every school day. They also had financial plans.

2. As for the outcomes of the school lunch programme, it was found that students had regular practice in cooking. All the seven stages of school lunch activities were integrated, students' nutrition state was improved. Every student had nutritious food. They had good eating and working habits. Schools also educated community about nutrition.

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ภิกษุกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. สมนานจิตร สุคนธ์ทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการตรวจ
แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยดีมาตลอด จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจแก้ไข เครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัย ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/
กิ่งอำเภอ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ
ตาพระยา อรัญประเทศ ตลอดจนท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้าราชการ
ในสังกัดกองนโยบายและแผนทุกท่าน ตลอดจนทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้

นางสุข อุทัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
/ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
/ วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
/ ขอบเขตการวิจัย.....	6
/ ประโยชน์ของการวิจัย.....	6
/ คำนยามศัพท์ในการวิจัย.....	6
/ วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
/ การนำเสนอผลการวิจัย.....	9
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ตอนที่ 1 หลักการแนวคิดเกี่ยวกับอาหารประเภ็น.....	10
/ ความหมายของการประเภ็นโครงการ.....	10
/ วัตถุประสงค์ของการประเภ็นโครงการ.....	11
/ องค์ประกอบที่จะประเภ็น.....	12
/ ประเภทของการประเภ็น.....	13
/ รูปแบบของการประเภ็นโครงการ.....	14
ตอนที่ 2 แนวการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน.....	
/ ประถมศึกษา.....	19
/ การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน.....	19
/ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวัน.....	22

สารบัญ (ต่อ)	หน้า
ตอนที่ 3 : งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารกลางวัน.....	37
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
/ วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	43
/ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
/ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
/ ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	46
/ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
/ การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	72
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	86
ประวัติผู้วิจัย.....	135

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. การจัดเนื้อหาและคาบเวลาของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่ออาหารกลางวัน.....	32
2. แนวทางการจัดการการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก.....	35
3. แนวทางการจัดการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่-กลาง.....	36
4. แสดงรายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายโรงเรียน.....	44
5. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียน.....	49
6. จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน.....	53
7. จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการเตรียมวัตถุดิบในการจัดอาหาร.....	54
8. จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์จำแนกตามระบบการเงินโครงการอาหารกลางวัน.....	56
9. จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์จำแนกตามรูปแบบการจัดอาหารกลางวัน.....	57
10. จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์จำแนกตามการมีกบฏักิขของนักเรียน....	60
11. จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์จำแนกตามภาวะโภชนาการและการได้รับประทานอาหารกลางวันของนักเรียน.....	61
12. จำนวนและร้อยละของการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียน จำแนกตามลักษณะนิสัยและพฤติกรรมในการรับประทานอาหารเช้า จากดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน.....	62
13. จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์จำแนกตามการให้ความรู้ด้านโภชนาการศึกษากับชุมชน.....	63
14. ปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในเรื่องความร่วมมือของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	64
15. ปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในเรื่องงบประมาณและการเงินโครงการ.....	66

สารานที่	หน้า
16. ปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน เรื่องวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่.....	67
17. ปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวันและการนำไปใช้.....	68
18. ปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน เรื่องโภชนาการของนักเรียน.....	69
19. สรุปผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการ.....	70

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. หน่วยการสอนแบบบูรณาการ.....	23
2. แนวทางการบูรณาการการเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวัน.....	26

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย